

2041
B.A./B.Sc. (General) First Semester
Religious and Sikh Studies
Paper -I: Hinduism
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 90

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I - IV.

x-x-x

UNIT – I

- I. Examine the origin and development of Vaishnav religion cult. (18)
II. Discuss the fundamentals levels of Vaishnavism. (18)

UNIT – II

- III. Write an explanatory note on the origin and development of Shaiva religion. (18)
IV. Discuss the different schools and institutions that propound Shaiva religion. (18)

UNIT – III

- V. What do you understand by Shakt religion? Discuss its origin and development. (18)
VI. Discuss the different branches and schools of Shaktism. (18)

UNIT – IV

- VII. How does Chaitanya Mahaprabhu contributes to the Indian Bhakti Movement? (18)
VIII. Discuss Ramayana's philosophy of Vishisht Advata. (18)

UNIT -V

- IX. Attempt any nine of the following:-
a) Define religion.
b) Difference between Sikh religion and Sikh philosophy.
c) Define God in Sikhism.
d) Define God in Hinduism.
e) What is Bhakti movement?
f) What are the attributes of Vishnu?
g) What are the qualities of Lord Shiva?
h) Name nine Shaktipeeth.
i) What is meant by Advaita?
j) Contribution by ISCKON.
k) Difference between Lord Vishnu and Lord Krishna.
l) Explain the teachings of Kashmir Shaivism. (9x2)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਪਾੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕੇ ਉੱਤਰ ਦੇਂ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਸੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੋਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-9 (ਭਾਗ-5) ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

**_*_*

ਭਾਗ-1

1. ਵੈਸ਼ਣਵ ਧਰਮ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਔਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾ ਨਿਰੀਕ੍ਸ਼ਣ ਕੀਜਿਏ।
2. ਵੈਸ਼ਣਵਵਾਦ ਕੇ ਮੂਲ ਸ਼ਰੋਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।

ਭਾਗ-2

3. ਸ਼ੈਵ ਧਰਮ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਔਰ ਵਿਕਾਸ ਪਰ ਏਕ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾਤਮਕ ਟਿਪਣੀ ਲਿਖਿਏ।
4. ਸ਼ੈਵ ਧਰਮ ਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਵਿਭਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣਾਂ ਔਰ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।

ਭਾਗ-3

5. ਆਪ ਸ਼ਾਕਤ ਧਰਮ ਸੇ ਕ੍ਯਾ ਸਮਝਦੇ ਹੈਂ? ਇਸਕੀ ਉਤਪਤਿ ਔਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਜਿਏ।
6. ਸ਼ਾਕਤਵਾਦ ਕੀ ਵਿਭਿੰਨ ਸ਼ਾਖਾਓਂ ਔਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣਾਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।

ਭਾਗ-4

7. ਭਾਰਤੀਯ ਭਕਤਿ ਆਂਦੋਲਨ ਮੇਂ ਚੈਤਨ੍ਯ ਮਹਾਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਕੈਸੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿਯਾ?
8. ਰਾਮਾਯਣ ਮੇਂ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਅਦ੍ਵੈਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।

ਭਾਗ-5

9. ਨਿਮਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਨੌ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕਾ ਉੱਤਰ ਦੇਂ:-
(ਕ) ਧਰਮ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ।
(ਖ) ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਔਰ ਸਿੱਖ ਦਰਸ਼ਨ ਮੇਂ ਅੰਤਰ ਲਿਖਿਏ।
(ਗ) ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋਂ।
(ਘ) ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋਂ।
(ਙ) ਭਕਤਿ ਆਂਦੋਲਨ ਕ੍ਯਾ ਹੈ?
(ਚ) ਵਿਸ਼ਨੂ ਕੇ ਗੁਣ ਕ੍ਯਾ ਹੈਂ?
(ਛ) ਭਗਵਾਨ ਸ਼ਿਵ ਕੇ ਗੁਣ ਕ੍ਯਾ ਹੈਂ?
(ਜ) ਨੌ ਸ਼ਕਤਿਪੀਠਾਂ ਕੇ ਨਾਮ ਲਿਖਿਏ।
(ਝ) ਅਦ੍ਵੈਤ ਕਾ ਕ੍ਯਾ ਅਰਥ ਹੈ?
(ਞ) ਇਸਕਾਨ ਕਾ ਯੋਗਦਾਨ।
(ਟ) ਭਗਵਾਨ ਵਿਸ਼ਨੂ ਔਰ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਮੇਂ ਅੰਤਰ।
(ਠ) ਕਸ਼ਮੀਰ ਸ਼ੈਵ ਧਰਮ ਕੀ ਸ਼ਿਸ਼ਾਓਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।

**_*_*

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 (ਭਾਗ-5) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

**_*_*

ਭਾਗ-1

1. ਵੈਸ਼ਣਵ ਧਰਮ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਿ ਦੇ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।
2. ਵੈਸ਼ਣਵਵਾਦ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

3. ਸ਼ੈਵ ਧਰਮ ਦੇ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
4. ਸ਼ੈਵ ਧਰਮ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

5. ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਕਤ ਧਰਮ ਤੋਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰੋ।
6. ਸ਼ਾਕਤਵਾਦ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

7. ਚੈਤਨ੍ਯ ਮਹਾਪ੍ਰਭੂ ਭਾਰਤੀ ਭਗਤੀ ਆਂਦੋਲਨ ਵਿਚ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿਤਾ ਹੈ?
8. ਰਮਾਇਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਅਦਵੈਤਵਾਦ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-5

9. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:-
(ੳ) ਧਰਮ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।
(ਅ) ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅੰਤਰ।
(ੲ) ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ।
(ਸ) ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਰੱਬ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।
(ਹ) ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਕੀ ਹੈ?
(ਕ) ਵਿਸ਼ਨੂ ਦੇ ਗੁਣ ਕੀ ਹਨ?
(ਖ) ਭਗਵਾਨ ਸ਼ਿਵ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਗੁਣ ਹਨ?
(ਗ) ਨੌ ਸ਼ਕਤੀਪੀਠਾਂ ਦੇ ਨਾਂ।
(ਘ) ਅਦਵੈਤ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
(ਙ) ਇਸਕਾਨ ਵਲੋਂ ਯੋਗਦਾਨ।
(ਚ) ਭਗਵਾਨ ਵਿਸ਼ਨੂ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ।
(ਛ) ਕਸ਼ਮੀਰ ਸ਼ੈਵ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

**_*_*